

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської мови та методики її викладання

СПЕЦИФІКА МЕТОДУ НАВЧАННЯ У СПІВПРАЦІ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 09-451 групи

Спеціальності 014.02 Середня освіта

(мова і література англійська).

Спеціалізація: польська мова

Освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література англійська)»

Примакова Анастасія Андріївна

Керівниця: к. філол. наук, доцентка

Лебедева Аеліта Володимирівна

Рецензентка: стейкхолдерка, учителька

Академічного ліцею ім. О. В. Мішукова

Кострубіна Ольга Валеріївна

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДУ СПІВПРАЦІ	5
1.1. Сутність поняття « співпраця ».....	5
1.2. Основні прийоми для використання методу навчання у співпраці.....	9
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДУ РОБОТИ У СПІВПРАЦІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	21
2.1. Прийоми та системи вправ для роботи у співпраці на уроках англійської мови.....	21
2.2. Позакласні завдання для роботи у співпраці на уроках англійської мови для учнів 9 класі.....	24
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

ВСТУП

Останніми роками проблема використання нових інформаційних технологій у закладах середньої освіти значно зросла. Це не тільки нові технічні засоби, а й нові форми і методи навчання, а також підходи до навчального процесу. Основною метою викладання іноземних мов є формування та розвиток комунікативної культури учнів та навчання практичному володінню іноземною мовою.

Завдання вчителя – створити умови для фактичного оволодіння мовою кожним учнем та обрати метод викладання, що дозволяє учневі проявляти власну діяльність та творчі здібності, а також посилити пізнавальну діяльність у процесі вивчення іноземних мов. Сучасні методики викладання, такі як робота у співпраці, допомагають впровадити групові методи навчання та забезпечують персоналізоване та диференційоване навчання, що зумовлює **актуальність дослідження**.

Мета дослідження – виявлення специфіки методу роботи у співпраці на уроках англійської мови у 9 класах.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено такі **завдання**:

- дослідити сутність поняття співпраця ;
- визначити основні технології методу роботи у співпраці на уроках англійської мови в закладах загальної середньої освіти ;
- розробити і апробувати завдання для удосконалення технології навчання у співпраці на уроках англійської мови ;
- зробити оцінку ефективності проведеної роботи .

Об'єктом дослідження є навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти .

Предметом дослідження є специфіка методу навчання у співпраці на уроках англійської мови у 9 класах в закладах загальної середньої освіти .

Реалізація поставлених завдань здійснювалася за допомогою таких **методів дослідження**, як аналіз наукової літератури з педагогіки та методики викладання іноземної мови; аналіз навчально-програмних документів та включення їх у навчальний процес викладання англійської мови; дослідження та аналіз досвіду роботи у співпраці на вітчизняних та зарубіжних прикладах.

Практична значимість дослідження полягає в тому, що його матеріали можуть бути використані в курсах « Методики викладання англійської мови », при викладанні спецкурсів, написанні курсових та кваліфікаційних робіт.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДУ СПІВПРАЦІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Сутність поняття « співпраця »

Сучасне освітнє середовище створює цілісну концепцію універсальних знань, умінь, навичок, здібність до незалежної роботи та індивідуальної відповідальності учнів. Метою педагога є – перехід від передачі знань до створення умов для активного пізнання й отримання учнями досвіду для подальшої практики. Мета учня – перехід від пасивного засвоєння інформації до її активного пошуку, чіткого осмислення та використання на практиці. Основне завдання педагога – вибір методів розвитку освітніх компетенцій учнів як вимога, що забезпечує високоякісне опановування програми [1, с. 127].

У центрі уваги сучасних результативних форм і методів навчання знаходиться самостійна освітня робота всіх учасників та активна групова взаємодія. Отже, на відміну від класичного викладання, при якому зв'язок формувався в основному між учителем та учнем, або вчителем та класом, в сучасному навчанні з'являються нові взаємодії. Серед найпопулярніших методів за останні декілька років можна виділити метод роботи у співпраці заснований на сумісній роботі учасників навчального процесу. Ця технологія передбачає розподіл всіх пов'язаних з цим функцій – організація класу, пояснення та інструктування, контроль, оцінювання, допомога слабким учням, взаємодія між учителем і учнями. Співпраця означає колективні дії та участь у спільній справі. Учитель і учні спільно виробляють цілі, зміст,

дають оцінки, перебуваючи в стані співпраці, співтворчості та інші методичні дії [1, с. 25].

Співпраця не є самоціллю, а налагоджується для того, щоб учень набував знання і способи діяльності, досвід спілкування і соціальної активності. Опановування даного методу є важливим для подальшої можливості учня працювати у великому колективі, в малій групі, і якщо необхідно, індивідуально [2, с. 129 – 130].

Основними ознаками методу є :

- розуміння єдиної мети, що спонукає педагога навчатися разом з учнями, та прагнення її досягнути, взаємна зацікавленість;
- чітка організація спільної праці учасників навчального процесу, їх колективні зусилля; взаємна відповідальність за результати діяльності;
- активно – позитивна, гуманістична модель відносин учнів і викладачів при вирішенні тренувальних завдань, взаємна довіра, дружність, взаємопідтримка при наявності труднощів, а також навчальних невдач. Ця модель є несумісна з авторитарним відчуженням серед учнів та викладачів, домінуванням, переважанням прав дорослих;
- технологія викладання, активізує самостійність, зацікавленість учнів, їх фактичну, а також розумову ініціативу, творчий процес. Метод роботи у співпраці ліквідує зобов'язання, монополію викладачів в інтерпретацію знань, пасивне розуміння учнями обробленої інформації;
- зв'язок учнів один з одним, їх взаємодія та спільна відповідальність за результат колективної діяльності [3, с. 67].

Таким чином, загальна навчальна діяльність розуміється не тільки як допомога та підтримка учневі при вирішенні складних навчальних завдань та об'єднання старань викладача й учнів, а також як самостійна діяльність підлітків, виконання завдань, що вимагають постійних або тимчасових контактів з позашкільним середовищем. Виходячи з загального розуміння співпраці, говорять про взаємодію, яка пов'язана відносинами, що утворюють взаємний інтерес та довіру.

Якщо учень хоча б на мить стане колегою вчителя або однокласника, якщо він знає, що успіх спільної справи залежить від його поведінки, його позиція зміниться. В будь-якому разі, він повинен проявляти ініціативу та незалежність. Тому педагогічно цінним у навчанні є поведінка заохочення до співпраці, яка стимулює ці якості учнів у школі та не тільки. Категорія кооперативу в освітній свідомості пов'язана з гуманізованою категорією освіти.

Відомо, що ефективність навчального процесу значною мірою залежить від здатності вчителя організовувати спілкування зі студентами. Тому, методологічний аспект педагогічного спілкування є об'єктом ретельного вивчення психологів та вчителів (Ш. Амонашвілі , І. Зимня , В. Канн-Калик , О. Леонтьєв та ін.) [5, с. 11 – 32].

У літературі з психології та методології також розглядають різні питання співпраці в освітньому процесі (І. Бім, В. Бухвалов, Е. Пасів та ін.) У наш час процес вивчення іноземної мови вже не розуміється як особиста діяльність учнів із навчальним матеріалом, а як особлива організація спілкування.

Важливою функцією цього типу спілкування під час уроку є налагодження зв'язку між учнями та викладачем. У цьому процесі учням присвоюється новий мовний досвід. Тому процес вивчення іноземної мови передбачає взаємодію учнів, що в основному стосується їх спільної координаційної діяльності.

Звичайно, ефективність викладання іноземних мов залежить від координації викладачів та учнів. Однак взаємодія між особистостями та взаєморозуміння між собою також можуть зіграти велику роль, що є основою співдружності на цьому уроці.

Отже, навіть у разі достатньої професійної підготовки вчителя, його здатності методично планувати свої дії, результат навчання може бути незначним через стосунки між ним та вчителем. На думку В. Канна-Каліка, результатами взаємодії вчитель – учень та їх

взаємовідносин можуть бути такі методи педагогічного спілкування: спілкування, засноване на ентузіазмі до спільної творчої діяльності; спілкування-дистанція; спілкування – загравання [10, с. 246 – 247].

Характерність спілкування-залякування полягає в тому, що вчитель сильно прагне проявити ініціативу в курсі, домінувати та нав'язувати свою волю учням. З цією метою він використовує команди, засудження, погрози у формі команд, символів, інструкцій, а іноді й покарань. Організаційною основою навчального процесу такого вчителя є авторитарно-командний принцип, а девізом його діяльності є « роби те, що я кажу! » [8, с. 189].

У цьому випадку взаємодія між викладачами та учнями є по суті простим обміном мовою, під час якого викладач, виступає як формальний організатор навчального процесу. Зовнішній порядок і дисципліна, як правило, є результатом контролю учнів з боку вчителів. Все це породжує напругу у стосунках між учнями та вчителями, часто призводячи до конфліктів між ними, породжує взаємну ворожість.

Тільки тоді, коли викладачі та учні спільно створюють діяльність, яка має особистий сенс для кожного, (тобто в умовах міжособистісного спілкування), вони розвинути партнерські стосунки, що зображується у стосунках та взаємодії між учнями та вчителем, мовленнєвих актів. Саме такий вид співпраці розглядає С. Рубінштейн під час написання статті « доктрина вважається спільним дослідженням, загальним підходом, що веде до відкриттів і досліджень ». Що стосується співпраці, основними інструментами викладачів є прохання, пропозиції, похвала, визнання чи дружнє засудження. Учитель зосереджує увагу учнів на суті діяльності, розкриваючи мету та мотивацію кожного завдання (що робити й навіщо це робити). У цьому випадку основною формою навчальної діяльності є взаємне захоплення спілкуванням та пізнавальною діяльністю, спілкування в режимі реального часу між педагогами та учнями. Основним девізом їх спільної діяльності є гасло « Діймо разом! ».

Для студентів, завдяки хорошим взаємостосункам, не буде страху робити мовні помилки та бути неправильно зрозумілим, лише відчуття комфорту та спокою [6, с. 45].

Педагогічне спілкування, психологія та культура спілкування – все це складові компетентної педагогіки. На думку відомого психолога і лінгвіста О. Леонтєва: «Обмін викладом у справжньому розумінні є багатшаровою структурою, яка забезпечує: діяльність – взаємодію – спілкування – контакт [6, с. 120-131].

Навчання у співпраці включає всі рівні спілкування і базується на них. Насправді, це навчання в процесі спілкування, спілкування між учнями та вчителями, тому існує необхідний зв'язок. Це соціальне спілкування, оскільки в процесі його учні по черзі грають різні соціальні ролі – лідер, виконавець, організатор, спікер, експерт, дослідник.

Навчання у співпраці (*cooperative learning*), вже давно використовується в методах навчання Західної Німеччини, Нідерландів, Великобританії, Австралії. Але технологія спільного навчання була розроблена лише в 1970-х роках трьома групами американських викладачів: Університетом Джона Хопкінса (Р. Славін), Університетом Міннесоти (Р. Джонсон та Д. Джонсон) та Каліфорнійським університетом(групою Е. Аронсона) [7].

Звичайно, ідея навчання у співпраці висувається багатьма викладачами у багатьох країнах світу, адже ідея спільного навчання дуже гуманна за своєю суттю, тому є педагогічною.

1.2. Основні прийоми для використання методу навчання у співпраці

Метод роботи у співпраці в курсі англійської мови має безліч варіантів навчання. На практиці вчителі можуть урізноманітнити цей вибір, зробити свій внесок у процес викладання, суворо дотримуючись

основних принципів спільного навчання. Такі принципи зібрані та детально описані в статті Е. Полат [10, с. 45 – 52].

– враховуючи психологічну пристосованість дітей, вчитель перед початком уроку формує групи учнів. У кожній групі повинен бути сильний учень, середній та з низьким рівнем знань(якщо група складається з трьох учнів), хлопчики та дівчатка. За умови,що група на уроках англійської мови гармонійно працює, немає потреби змінювати її склад (базова група). Якщо робота з певних причин не дуже вдала, вчитель можете змінити склад групи на інший;

– завдання покладається на групу, але воно передбачає розподіл ролей між членами групи (ролі, як правило, призначаються учнями самостійно, але в деяких випадках учитель може вносити власні пропозиції);

– оцінюється робота не одного учня, оцінюється робота всієї групи (тобто вся група отримує спільний бал); важливо оцінювати не лише зусилля учня, а й знання (кожен учень має свій власний рівень знань). У деяких випадках учням може бути дозволено оцінювати результати власної роботи (особливо проміжні результати);

– учитель обирає учнів у групі, і вони повинні повідомити про завдання. У деяких випадках це слабкий учень (в основному, це стосується знань мови, граматики, словникового запасу). Якщо учень з низьким рівнем знань може детально повідомити про результати спільної роботи групи та відповісти на запитання інших груп, то ціль досягнута і група може виконати наступні завдання, оскільки метою будь-якого завдання є не його виконання (правильне або неправильне рішення) [11, с. 36-42].

За звичайних обставин у класі англійської мови співпраця дітей в основному проявляється у вивченні мови та діалогів. Навіть коли на уроці є діалог, все одно можна побачити карти, що слабкий учень чекає на допомогу вчителя або однокласника з кращими знаннями. Цим явищам є

психологічні пояснення. Перед вивченням англійської мови діти вступають у вік, коли спілкування з однолітками стає основною діяльністю, що забирає їх увагу. Основний інтерес дітей вікової групи 10-15 років полягає у сфері спілкування з однолітками. Тому з самого початку вивчення англійської мови вчитель повинен пам'ятати, що він не лише навчає дітей засобам та методам спілкування іноземними мовами, а й комунікативній культурі одиз з одним.

Коли вчитель взаємодіє з учнями, що є основою методу роботи у співпраці, його діяльність має нараховувати різні навчальні прийоми, аби зацікавити учнів і викликати в них інтерес до спільної праці. На уроці англійської мови вчитель буде викликати зацікавленість в учнів, якщо вводитиме нові мовні матеріали, пояснювати цікаві мовні явища, демонструвати зразки мови на ілюстрованих прикладах, ставити запитання, просити конкретні відповіді, організовувати та керувати роботою учнів. Такі позитивні стосунки між учнями та вчителями починаються з першого дня [17, с. 26-40].

Головною перевагою такої освіти є стосунки вчителя і учнів, а спільна робота підлітків – лише виняток. Також під час уроку деякі діти вчать сидіти спокійно коли вчитель говорить безпосередньо з ним, уважно дивитись на вчителя, поважати однолітків. Говорити, що не розуміє запитання, і спокійно, без зайвої боязливості просити вчителя повторити запитання, Цей позитивний психологічний вплив вимагає від викладачів іноземних мов конкретних викладацьких та практичних навичок для організації та підтримки спілкування з учнями [17].

У взаємодії вчитель – учень особливо важливо враховувати психологічну модель мотивації підліткового лідерства. Вчитель має спиратися на реальні пізнавальні інтереси учнів та бажання учнів спілкуватися англійською мовою. Це є передумовою мовленнєвої діяльності на англійській мові та всієї загальної діяльності в співпраці. Мотивація дітей може бути створена шляхом широкого використання

загальних пізнавальних та соціальних мотивацій учнів (учні прагнуть дати правильні відповіді, висловити свою думку та показати свої здібності перед своїми однолітками). У цьому випадку вчителю доводиться покладатися на позитивні емоції, породжені позитивними оцінками учнів [19, с. 46-50].

Навчання у співпраці має свої варіанти, ми розглянемо основні з них :

1. *Student Team Learning* (STL, навчання в команді, робота у співпраці) – приділяється особлива увага « груповим цілям » (*team goals*) та успіхам всієї групи (*team success*) [7].

Цього можна досягти лише завдяки незалежній роботі кожного члена команди, групи та інших учнів. Тому завдання кожного не лише робити щось окремо, а й навчитися працювати разом, щоб кожен учасник колективу мав необхідні знання, формував навички, а вся команда знала, чого навчився кожен учень, та які досягнення були зроблені. Вся команда розраховує, що кожен учасник може засвоїти освітню інформацію, оскільки успіх команди залежить від внеску кожного члена. Командне навчання можна звести до трьох основних принципів:

1. « Нагороди » – команди та групи отримуватимуть усі нагороди у вигляді балів, сертифікатів, почесних знаків, компліментів та інших форм оцінки спільної діяльності. Команди не будуть конкурувати між собою, оскільки всі мають різні « стандарти » та час для досягнення цілей;

2. « Особиста » (індивідуальна) відповідальність кожного учня означає, що успіх або невдача всієї групи залежить від кожного. Це заохочує всіх членів команди стежити за прогресом один одного, а також заохочує всю команду засвоювати та розуміти матеріал за допомогою своїх однокласників, щоб кожен почувався експертом у цьому питанні;

3. Рівні можливості для успіху означають, що кожен учень може заробляти бали, покращуючи свої попередні оцінки. Отже, це не порівняння з результатами інших учнів цієї групи чи інших груп, а з власними попередніми результатами. Даний метод забезпечує рівні можливості для студентів високого, середнього та низького рівня навчання заробляти бали для своєї команди, оскільки вони намагаються покращити результати попередніх опитувань, тестувань, домашніх завдань, та покращити свій рівень, тоді як середні та слабкі студенти можуть допомогти своїм командам. Наведення тих самих пунктів змушує їх почувати себе повноправними членами команди та стимулює бажання вдосконалити свої особисті « стандарти » [19].

Очевидно, що здатність учнів до опанування іноземних мов різна. Деякі легко засвоюють матеріали та відповідні мовні навички, а інші як би не намагались, не можуть отримати однаковий результат. Якщо реальні результати кожного учня у групі оцінюватимуть окремо, то жоден не матиме бажання працювати зі слабким учнем, і він буде комплексувати. Тому на період взаємодії учасників в групі важливо, щоб замість фактичної оцінки успішності слабкого учня, було оцінено його зусилля для досягнення бажаного результату. У групі його завдання менш важке, або навантаження менше. Але він повинен досягти повного розуміння матеріалу. Відповідальний за групу завжди стежить за цим учнем і надає допомогу за необхідності, але ні за яких обставин не працюватиме на нього і не надаватиме готових варіантів. Наприклад, якщо сильний учень хоче отримати відмінні оцінки, йому потрібно виконати 10 завдань, середньому 8 і 6 для найслабших. Додати всі бали й отримати середню оцінку за виконане завдання для групи. Тоді, з одного боку, будь-який учень який базується на своїх здібностях, може принести команді однаковий бал, не відчуваючи себе слабшим [19, с. 26-30].

З іншого боку, кожен учасник групи сподівається бути краще підготовленим до тесту та краще засвоїти матеріали. Це і є головним принципом даної роботи – вчитель бере всю відповідальність на себе. Кожен відповідальний не лише за власний успіх, а й за успіх своїх товаришів по команді. В даній ситуації, якщо робота на уроці проводиться не в групах, а індивідуально, і показує рівень засвоєння окремим учнем в конкретній мовній діяльності, учитель може оцінити фактичні результати роботи учня. Варіанти цього методу організації спільного навчання можна розглядати як індивідуальну групову роботу (*Student – Teams – Achievement Divisions – STAD*) та командно – граючу (*Teams – Games-Tournament – TGT*). У першому випадку учні поділяються на групи по чотири людини (з різним рівнем освіти, хлопці та дівчата). Вчитель пояснює новий матеріал, а потім просить учнів об'єднати його, спробувати зрозуміти та розібратися в усіх деталях. Тобто робота організована як основа для вказівок до дії (але для кожного учня). Як і в попередній ситуації, це завдання можна виконати або частково (кожен виконує своє завдання), або на « вертушці » (кожне подальше завдання виконує учень, розпочати може або слабкий учень або сильний) [22, с. 67-80].

Тому кожен учень пояснює виконання окремих завдань і контролюється усіма групами. Після того, як усі групи виконали свої завдання, учитель проводить тест для власного розуміння засвоєння учнями нового матеріалу. Учні виконують тестові завдання індивідуально поза групою, при цьому, звичайно, вчитель також розрізняє завдання сильних і слабких учнів на основі складності та кількості. На відміну від ситуації, де кожного учня оцінювали особисто, і його оцінка не впливала на результати діяльності групи.

Різновидами таких завдань можуть бути, наприклад, індивідуальна робота (*Team Assisted Individualization – TAI*). Учні отримують одне завдання за результатами попереднього тестування, а потім навчаються

індивідуально у своєму темпі, але в команді. В принципі, різні команди можуть виконувати різні завдання. Члени команди допомагатимуть один одному при виконанні відповідних завдань, а успіх і прогрес кожного члена команди буде зазначатися у спеціальному щоденнику.

Підсумкове тестування також можна скласти окремо поза групою та оцінювати самими учнями (особливо, якщо вони обрані серед групових лідерів) [22, с. 30].

Кожного тижня вчитель фіксуватиме кількість тем , виконаних кожною командою, заплановані завдання та плани уроків, а також успішність виконання на уроці та домашніх завдань, приділяючи особливу увагу найкращим досягненням у групі. Таким чином можна заощадити багато часу під час занять і читати та обговорювати лише питання, пов'язані з читанням тексту, під час уроку. Коли учні самостійно контролюють успіх один одного в групі, під час вивчення нового матеріалу, учитель може звільнити час для особистої роботи з окремими групами або учнями, які потребують його допомоги.

Ще однією формою організації групової діяльності на уроках англійської мови є командно-ігрова робота. Як і в попередньому випадку, вчитель пояснює нові матеріали та організовує групову роботу для формування орієнтації, але замість індивідуальних тестів команди приймає участь у щотижневих змаганнях. З цією метою було організовано « турнірний стіл » для трьох учнів за кожним столом, з однаковим рівнем освіти (слабкі та слабкі, сильні та сильні). Завдання відрізняються складністю та обсягом. Переможець кожної таблиці приносить однакову кількість балів своїй команді, незалежно від стовпчика таблиці [9].

Це означає, що слабкі учні, які змагаються зі своїми однолітками, мають рівні шанси на успіх для своєї команди. Команда, яка набрала найбільший бал, оголошується переможцем гри та отримує відповідні нагороди. На уроці іноземної мови можуть бути різні письмові роботи:

вікторини (граматики, словниковий запас); невеликі переклади текстів для читання; твори та інше. Якщо навчання проводити в усній формі, може бути просте аудіювання, де учні запишуть діалог [9, с. 56].

Основні ідеї, притаманні всім представленим варіантам – спільність цілі та завдань , особиста відповідальність і рівні можливості для успіху. Основою командного навчання є скоріше співпраця, ніж конкуренція. Особиста відповідальність означає, що успіх всієї групи залежить від внеску кожного учасника, що передбачає допомогу окремого члена команди. Рівні можливості означають, що кожен учень має можливість покращити свої оцінки під час уроку.

Протягом тривалого часу психологи, які вивчали цей метод навчання, помічали, якщо оцінювати зусилля які учнів витратили під час роботи у групі для досягнення загальних результатів, то можна зробити висновок, що на таких заняттях є набагато мотивованіші, ніж на традиційні .

2. *Learning Together* (вчимося разом) розроблене в університеті американського штата Міннесота в 1997 році Д.Джонсоном та Р.Джонсоном. Клас розділений на групи по 3 – 4 людини (відповідно до рівня освіти). Кожна група має завдання, яке є підзадачею всіх основних тем, якими займається весь клас. Наприклад, клас (тобто мовна група) вивчає тему « подорож », всі учні разом утворюють маршрут і тип подорожі, потім кожна група має завдання підготувати свої варіанти: сформувати плани розміщення групи туристів або офіційних делегацій наприкінці маршруту; забронювати квитки для всієї групи та готель; підготувати багаж, тощо. Спільними зусиллями кожна всі групи можуть засвоїти якнайбільше матеріалу.

У процесі роботи група спілкується між собою у вигляді колективної дискусії, уточнює деталі, надає можливість вибору і задає один одному запитання. Слід мати на увазі, що весь словниковий запас,

необхідний для цієї теми, був засвоєний під час попередньої роботи на інших уроках.

У цьому курсі існує дуже важлива усна практика та комунікативна діяльність І. Бім каже що, « спілкування не обмежується встановленням соціальних зв'язків за допомогою мови, але люди беруть участь у розумінні духовних цінностях інших людей через особисте спілкування та читання » Основні принципи: винагорода всієї команди, індивідуальні методи та рівні можливості тут також відіграють свою роль [8, с. 56].

Група буде винагороджена на основі досягнень кожного учня. Тому в цьому випадку завдання в групі різняться залежно від складності та обсягу. Кожен член групи бере активну участь у загальних робочих вимогах. Розробники цього методу вважають, що вчителі повинні приділяти велику увагу складу групи (враховуючи особисті та психологічні особливості кожного члена) та формулюванню завдань кожної групи.

У межах групи учні самостійно визначають роль кожного учасника групи не тільки для виконання спільних завдань, але й для організації успішної координації роботи всієї групи: 1. відстеження та моніторинг діяльності кожного члена групи у виконанні завдань, спілкування та культура всередині групи; 2. фіксування проміжних й кінцевих результатів [8, с. 67-68].

Тому група з самого початку бере подвійне завдання: з одного боку, досягнення академічності в процесі виконання завдання (реалізація певних пізнавальних та творчих цілей), з іншого боку, досягти культури спілкування в групі. І те, й інше однаково важливе. Вчитель повинен не лише контролювати здатність групи учнів виконувати академічні завдання, але й спосіб спілкування один з одним (англійською мовою) та при необхідності надати учням допомогу. Індивідуальна самостійна робота з організації навчальної діяльності для

роботи у співпраці стає найменшою частиною колективної праці [8, с. 134-16].

Результат впливає на загальний стан групової та колективної роботи, з одного боку, і поглинає результати роботи інших членів групи (тобто всієї команди), з іншого. Кожен учень користується результатами як колективної, так і індивідуальної роботи, на наступному етапі, підбиваючи підсумки, обговорюючи результати та приймаючи загальні рішення з оцінювання, вчитель аналізує зусиллями всієї команди [13, с. 45].

Слід зазначити, що недостатньо сформувати групи і дати їм відповідне завдання. Суть якраз і полягає в тому, щоб учень захотів сам здобувати знання. Тому проблема мотивації самостійної навчальної діяльності учнів не менше, а може бути і більш важлива, ніж спосіб організації, умови і методика роботи над завданням. Але спільна робота якраз і дає прекрасний стимул для пізнавальної діяльності, для комунікації, оскільки в цьому випадку завжди можна розраховувати на допомогу з боку товаришів. Учитель може приділити значно більше уваги окремим учням, коли всі зайняті справою.

Завдання, що передбачають навчання у співпраці, можуть мати різний характер: домашнє завдання, робота з читання тексту, підготовка до тесту, контрольні роботи, спільні практичні проєкти з орфографічних навичок та словникова робота [18].

З іншого боку, у сучасній освіті все більше уваги приділяється роботі з інформацією. Для учнів стає все важливішим уміння самостійно отримувати інформацію з матеріалів, критично пояснювати, вміти робити висновки, мати необхідні факти, щоб аргументувати свою думку. Обробка інформації іноземною мовою, особливо якщо врахувати можливості мережі Інтернет, стає дуже важливою. Це загальні інтелектуальні навички , які можна здобути не лише на курсах іноземних

мов, й тут допомога вчителя включатиме в практику методи, які зосереджуються на такій діяльності [16, с. 67-70].

3. *Jigsaw* (пила) в організації спільного навчання був розроблений Є.Аронсоном в 1978 році й мав назву *Jigsaw* (буквально означає переклад англійською – порожниста пила, ножівка). У педагогічній практиці цей метод скорочено називають « пилою ».

Учні розподіляються на групи по 4–6 осіб для роботи з підручниками. Підручники поділено на фрагменти (логічні або смислові блоки). Робота уроку іноземних мов організована на етапі творчого застосування мовних матеріалів. Наприклад, працюючи над темою « видатні письменники », її можна розділити на різні підтеми: ранні роки життя , початкові досягнення, середні та пізні етапи та вплив на історію. Кожен учасник групи може знайти необхідні матеріали. Потім учні, які працюють над однією проблемою або розглядають одне й те саме питання, але в різних групах, збираються як експерти з проблеми та обмінюються інформацією здобутою при детальній обробці інформації. Це називається « збором експертів » [14, с. 120-124].

Потім вони повертаються до групи та передають всі нові знання, які вони засвоїли за допомогою інших членів групи. Ці люди, своєю чергою, повідомляють про свої завдання (як зубці однієї пили), все спілкування ведеться англійською мовою. Оскільки єдиний спосіб засвоїти всі фрагменти – це уважно слухати голоси товаришів по команді та робити записи в зошиті, та ніяких доповнень зі сторони вчителя не потребується. Учні проявляють сильний інтерес до своїх однокласників, оскільки це вплине на їх остаточні оцінки. Всі учні звітуються з теми , та повідомляють про всю роботу команди [14].

На завершальному етапі віч-на-віч викладач може попросити будь-якого учня з групи відповісти на питання з цієї теми. Вчителі не тільки ставлять одне питання, вони перевіряють знання учнів здобуті в груповій роботі. Учні в групі мають право доповнювати відповіді своїх

друзів, якщо вважають за потрібне. Крім того, учитель буде відстежувати бали й оголошувати лише остаточний результат, щоб не перетворювати урок на обговорення про заробіток балів. Це має бути цілком природною дискусією, доповненою викладачем лише у крайніх випадках, коли самі учні цього попросять.

У 1986 р. Р. Славін розробив вдосконалену форму методу « Пила – 2 » (*Jigsaw – 2*), яка ділить учнів на групи по 4 –5 осіб. Кожен учень з команди вже не отримує окрему частину роботи, а ціла група працює над загальним матеріалом (наприклад, прочитати основний текст на тему « Видатні автори » в друкованому вигляді або прослухати в записі).

Але водночас кожен учасник групи отримує власну підтему: він ретельно оброблює інформацію та стає експертом з цього питання. Потім проводиться « зустрічі експертів » від різних груп. Наприкінці роботи всі учні отримують окрему контрольну частину та оцінки за неї. Команда з найвищим балом отримує винагороду [14, с. 87].

Отже, кожен з методів організації роботи у співпраці є досить ефективним, спрямованим на групову роботу та більш глибоке засвоєння інформації. Учні окрім власних висновків прислухаються до своїх однолітків та вчителя, тим самим отримують додаткові знання та покращують словниковий запас під час спілкування англійською мовою на уроці з англійської мови.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РОБОТИ У СПІВПРАЦІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Методи та прийоми для роботи у співпраці на уроках англійської мови

Метод роботи у співпраці більшою мірою сприяє розвитку особистості школяра, його самостійності, творчості. Даний метод дозволяє поєднувати декілька режимів роботи, а саме: індивідуальний, парний, груповий, колективний. У ході роботи у співпраці в центрі уваги учнів знаходяться не лише власні роздуми з вивчаємої теми, а й думки партнера, що значною мірою покращує засвоєння вивченого матеріалу. Крім того, в основі методу лежить орієнтація на інтереси і цілі учнів, свободу вибору змісту й варіантів навчання для покращення процесу отримання учнями іншомовних комунікативних компетенцій.

Практика показує, що навчатися разом не лише простіше та цікавіше, а й набагато ефективніше. Крім того, важливо, щоб ця ефективність є не лише академічним успіхом студентів, їх інтелектуальним розвитком, а й в певній мірі навчає моральності. Лідери груп та їх склад обираються на основі об'єднання студентів з різними рівнями знань, свідомості, сумісності студентів, що дозволяє взаємно навчати і збагачувати один одного. Ця технологія характеризується побудовою нестандартного когнітивного процесу. Співпраця, співтворчість студента та вчителя є обов'язковою в основі роботи, яка утворює комунікативні навички [3, с. 16].

Вивчаючи методологічну літературу було обрано групові методи роботи, що мають застосування на уроках іноземної мови в середній

школі: « метод мозаїки », « піла (*jigsaw*) », « дискусійна піраміда (*pyramid discussion*) », « метод проєктів(*project method*) », « рольова гра (*role play*) », « мозковий штурм (*Brainstorming*) » і « техніка акваріума (*fishbowl technique*) » [11, с. 23-24].

На кожному етапі навчання використовуються різні інтерактивні прийоми та вправи, такі як:

1. Мотивація – « Незакінчене речення », « Мікрофон », « Мозковий штурм (*brainstorming*) »;
2. Актуалізація – « мікрофон », « метод проєктів »;
3. Засвоєння – « піла », « незакінчені речення », « моделювання ситуації », « акваріум (*fishbowl technique*) », « дискусія », « навчальна гра »;
4. Закріплення – « мікрофон », « мозковий штурм », «метод новини», « дерево рішень », « місце позики » [7].

« Мозковий штурм » (*brainstorming*)

Існує інтерактивна технологія мозкового штурму, яка широко використовується для розробки та розв'язання конкретних проблем. Метод мозкового штурму спонукає студентів використовувати свою уяву та творчі здібності, щоб вони мали можливість вільно висловлювати свої ідеї. Мета «мозкового штурму» – зібрати якомога більше інформації щодо проблеми від усіх учнів за обмежений час. Після презентації проблеми та чіткого формулювання питання (найкраще написати на дошці), пропонується висловити свої думки усім учням класу, коментарі, думки або слова, пов'язані з питанням.

Усі пропозиції записуються на дошці або на великому аркуші паперу в тому порядку, в якому висуваються питання.

« Акваріум »

Ще одним варіантом навчання у співпраці є метод, що дозволяє ефективно розвивати комунікативні навички в групі та покращувати

здатність обговорювати та аргументувати свої думки. Цей курс можна пропонувати лише тоді, коли учні вже мають гарні здібності командної роботи [7, с. 13-18].

Учнів розділяються на групи по 4–6 осіб і ознайомлюються з завданням. Одна з груп розташовується посередині класу (або на початку ряду в класі, де знаходиться письмовий стіл), так би мовити, « акваріум. » Це необхідно для того, щоб відокремити активну групу від слухачів на певну відстань. Група отримує завдання для проведення дискусії, складене приблизно так:

- прочитати завдання вголос;
- групова дискусія;
- отримання спільного рішення під час короткого обговорення протягом 3-5 хвилин.

Поки перша група веде дискусію (англійською мовою) учні зовнішнього кола не втручаються в обговорення, а чекають своєї черги за центральним столом. Після завершення обговорення першої групи до завдання приступає наступна і займає місце в « акваріумі » й обговорює іншу ситуацію. По закінченні роботи усіх груп, капітани команд зачитують їх варіанти розв'язку проблеми [21, с. 56].

« Незакінчене речення »

Цей прийом часто використовується для закріплення нових слів та виразів, дає їм можливість глибше вивчити власні ідеї, щоб порівняти їх з іншими. Вчитель на дошці пише незакінчене речення (його початок), а учні один за одним в усній формі намагаються закінчити використовуючи нову лексику. Використання цього методу дозволяє слухачеві подолати стереотипи, вільніше говорити на запропоновану тему та практикувати коротке, але насправді переконливе мовлення.

У ході проведеного дослідження було розроблено комплекс завдань та вправ для учнів 9 класів на прикладі яких якнайкраще демонструється використання методу роботи у співпраці на уроках

англійської мови . Вправи розраховані на вивчення лексичного базису та його відпрацювання на практичних заняттях [20, с. 67].

У першого завданні учням пропонується таблиця зі стовпчиками що мають назви груп продуктів, в ці стовпчики діти повинні розподілити та вписати нові слова відповідно до попереднього перекладу. Друга частина вправи представлена в вигляді таблиці, яка передбачає засвоєння нових слів та апробацію їх на практиці, також додається інформація що безпосередньо стосуються обраної теми. Ознайомившись з матеріалом та маючи переклад усіх незрозумілих слів учні починають склади речення з використанням засвоєних слів та виразів. Декілька хвилин потому діти один за одним, в співпраці, зачитують свої приклади.

Task 1 : a. Translate the word, arrange them in the correct columns; b. Study the second table and identify the foods, then use the information to make sentence, as in the example.

<i>Fruits & vegetables</i>	<i>Meat, fish & poultry</i>	<i>Dairy products</i>	<i>Beans, nuts & seeds</i>	<i>Fats & sugar</i>	<i>Carbohydrates</i>

· corn · milk · oil · courgettes · bread · garlic · sardines · eggs · chocolates · mushrooms · rice · cauliflower · pulses · meat · pineapple · pasta · broccoli · turkey · yogurt · bananas · peanuts · aubergine · asparagus · kiwi fruit · cashews · grapes · lemon · strawberries · almond · melon · mang · blueberries · beans water melon · oranges · apples · steak · lamb · prawns · haddock ·

parsley · cheesecake · honey · mustard · salmon · chocolate cake · cucumber · shellfish

<i>Vitamins</i>	<i>Food</i>	<i>Benefits</i>
<i>A</i>		<i>Is good for our eyes</i>
<i>B complex</i>		<i>Helps our bodies process the food we eat</i>
<i>C</i>		<i>Is good for our bones and teeth</i>
<i>D</i>		<i>Helps our bones to grow properly</i>
<i>E</i>		<i>Keeps our skin healthy</i>

Example :

We can find vitamin D in milk ,eggs ,butter and almonds. Vitamin D helps our bones to grow properly.

У наступному завданні було розроблено вправу, яка передбачає собою завдання із з'єднанням та додаткову творчу роботу. Спочатку учні разом з вчителем мають прочитати й перекласти незнайомі слова, самостійно з'єднати їх та написати рецепт своєї улюбленої страви не показуючи назви, аби інші учні вгадали лише з використаних інгредієнтів.

Task 2: a. Match the verbs to the nouns; b. Using all the new words, write the recipe for your new dish without naming it. Let your partner guess which is your favorite dish !

1. Boiled	a. Beef / veal
2. Roasted	b. Tomato / carrot
3. Fried	c. Tuna / salmon
4. Stuffed	d. Eggs / rice
5. Grilled	e. Potato / lentils
6. Baked	f. Aubergine / pepper
7. Poached	g. Apple pie / biscuits
8. Steamed	h. Rabbit / chicken

Трете завдання передбачає ознайомлення з новою групою слів яка запропонована в самому завданні та таблиці, усних обговорень та складання діалогів у парах, як продемонстровано в прикладі.

*Task 3 : a. Look at the menu. Which of the dishes are: hot and spicy, high fibre, creamy, sweet, sour, juicy, raw, salty, oily, crunchy, low fat?
b. In pairs, make short dialogues (like in example).*

Menu

<i>Starters</i>	<i>Side dishes</i>	<i>Main course</i>	<i>Desserts</i>
<ul style="list-style-type: none"> · Fresh melon · Garlic mushrooms · Oysters · Salmon mousse 	<ul style="list-style-type: none"> · Pickled vegetables · Mashed potatoes · Boiled vegetables · Baked potato · Brown rice · Chips 	<ul style="list-style-type: none"> · Beef curry and rice · Char-grilled steak · Grilled chicken · Vegetables and pasta bake 	<ul style="list-style-type: none"> · Toffe tart · Chocolate cake · Fruit salad · Home-made ice cream

Example:

A: What would you like for dessert?

B: Home - made ice cream for me. What about you?

A: No ice cream for me. It's too sweet. I'll have the fruit salad.

У завданні 4 запропонована додаткова інформація з теми, учні повинні з'єднати слова з таблиці з питаннями нижче, після чого, використовуючи вивчений матеріал ланцюжком поставити питання один одному, як зазначено в прикладі.

Task 4: a. Match the food / drink to the questions, then, in pairs, talk as in the example.

· a glass of water · a cup of coffee · some potatoes · a steak · some fish · some sugar · some bread

- 1. Brown or white ?*
- 2. Still or sparkling ?*
- 3. Black or white ?*
- 4. One lump or two ?*
- 5. Fresh or frozen ?*
- 6. Medium, rare or well done ?*
- 7. Roasted or boiled ?*

Example:

1. A: I'd like coffee, please.

B: Black or white ?

A: I'd like black, please.

2. A: Mrs. Journal, maybe a steak ?

B: Oh yes, I would like well done.

A: Okay, no problem, 15 minutes please.

Отже, в ході роботи було розроблено систему вправ та завдань, що якнайкраще показує використання методу роботи у співпраці на уроках англійської мови в 9 класах. Усі вправи добирались ретельно, виходячи з знань та вмінь учнів закладів загальної середньої освіти. Виконуючи вправи згідно до запропонованого порядку учні отримують як лексичний матеріал (нові слова), так і додаткові знання з теми. На

фінальних етапах завдання припускають роботу у співпраці, учні задають один одному питання та складають діалоги, що сприяє засвоєнню вивченого матеріалу.

2.2. Завдання для позакласної діяльності із застосуванням методу роботу у співпраці для учнів 9 класів

Під час вивчення та ознайомлення з методом роботи у співпраці було виявлено, що введення ігр та квестів англійською мовою є найбільш ефективним під час вивчення іноземної мови, саме тому було розроблено квест « *London Tour* » для учнів 9 класів закладів загальної середньої освіти, який дає змогу на практиці засвоїти нові знання, поповнити словниковий запас, поспілкуватися англійською мовою з однокласниками та отримати позитивні враження від процесу.

Розробка гри – квесту англійською мовою « *London Tour* ».

Мета квесту:

- вдосконалення форм і методів позакласної та позашкільної роботи з вивчення англійської мови учнями через залучення їх у цікаве інтерактивне дію;
- розвиток інтересу до вивчення англійської мови.

Обладнення:

- карти з вказаними на них індивідуальним маршрутом (за кількістю команд);
- картки з назвами станцій;
- листи оцінок журі (за кількістю команд);
- завдання для кожної станції;
- сертифікати переможцям і учасникам;

Правила проведення гри – квесту « *London Tour* » :

Квест – гри « *London Tour* » це низка завдань, які виконують усі команди в унісон. Відповідно до маршруту, показаного на карті, команда по черзі проходить усі станції.

На 5 станціях дітей чекають різні змагання та вікторини. Учні мають виконувати всі завдання швидко, не зволікати і не відволікатися, за правильно виконані завдання команда отримує « золоті фунти », за неправильні відповіді « чорні мітки ». По завершенню першого етапу учні мають змогу перейти до наступного і так по ланцюжку.

Учасники квесту:

2 команди (по 6-7 гравців на команду).

Назва команди присвоюється виходячи з назви англomовної країни: «*British*» , « *Americans* ».

Організатор завдання: вчитель англійської мови та відповідальний за команду, яка проходить кожну станцію.

Місце проведення: навчальні класи.

Тривалість проведення гри – квесту : 40 - 50 хвилин.

Сценарій гри – квесту « *London Tour* »:

Гра починається з жеребкування. Діти один за одним витягають жерек з назвою їх подальшої команди. На аркушах написано « *British*» або « *Americans* ». По закінченню жеребкування учні розподіляються на 2 команди та обирають капітанів. Капітани отримують маршрутні листи (карту) в якій зазначені назви станцій. Одночасно діти приступають до виконання завдань по різних станціям:

1. *Big Ben (dictionary)*
2. *Westminster Abbey (reading)*
3. *London Eye (listening)*
4. *Tower Bridge and Tower of London (translation)*
5. *Trafalgar Square (true or falls)*

Станція 1. *Big Ben - the pride of England*

Read the text, then explain the words and phrases:

Учні з кожної команди окремо починають виконувати завдання, читати текст та аналізувати його зміст, по завершенню читання діти мають дати переклад словам та виразам які використовувались в тексті. Під час перекладу незнайомих слів капітан команди може звертатися за допомогою до вчителя який є відповідальним за данну станцію.

Westminster Tower or Clock Tower. It got its name « Big Ben » from the name of the Great Bell of the Clock, which itself has undergone several renaming's. The name was given for many years, first the belfry was called Royal Victoria, later simply Victoria. Then it got the name Ben (in honor of boxer Ben Kant and possibly Benjamin Hall) after a while there was a share of Big (because of its size). But it is still unknown in history where the name of such an interesting, perfect and talented work of the British architect comes from.

The top of the bell tower is also filled with giant dials. The famous clock, located 55 meters from the ground, is considered the largest in the world.

Big Ben is the largest and most perfect watch. Big Ben's colossal dials look at all four corners of the world. Thanks to them, any tourist, local or resident of the country will be able to see Big Ben in the city and beyond. Majestic dials are made of Birmingham opal, clock hands are cast from cast iron, and minute hands are made of copper. It is estimated that minute hands travel a distance of 190 kilometers per year.

- *Undergone –*
- *Belfry –*
- *Colossal dials –*
- *Resident of the country –*
- *Majestic dials –*
- *Made of copper –*

Станція 2. Westminster Abbey

Read the passage and answer the questions:

На другій станції завдання передбачає текст спрямований на читання та ознайомлення з топіком Westminster Abbey. Учні разом читають текст та відповідають на поставленні нижче питання. Правильність відповідей перевіряє вчитель на станції.

The history of Westminster Abbey dates back to the 7th century AD. e. - just then, according to manuscripts, was built the first Benedictine church. Since its inception, it has undergone many changes. It is no exaggeration to say that the church spent most of its life in a state of reconstruction.

The first change occurred more than three centuries ago. Back then, the area was called the island of Thorney. Only after some time, when the influence of the abbey became higher, the area was renamed West Minster (West Minster), which translated from English means «західна церква».

Thus, the first significant expansion dates back to 960. It was initiated by St. Dunstan with the support of King Edgar. However, the founder of Westminster Abbey in London is considered to be Edward the Confessor. He settled in a nearby palace of the same name, decided to rebuild the church. This happened in 1042. Only 23 years later, shortly before Edward's death, it was consecrated, but construction was completed much later - in 1090. To this day, only round arches and supporting columns have survived.

- 1. In what year did the reconstruction of the church begin?*
- 2. How many years later was the church consecrated?*
- 3. What has happened to the structure of the church to this day?*

Станція 3. London eye

Listen to the text and get up the missing word :

Станція номер 3 передбачає аудіювання. Вчитель запускає аудіо запис окремо для кожної команди, учні мають змогу прослухати текст двічі та виконати завдання, а саме вставити пропущенні слова або

відомості. По закінченню аудіювання учні мають додаткові 2 – 3 хвилини аби доробити завдання та здати аркуш команди вчителю.

The London Eye is the ____ wheel in Britain. It is also known as the Millennium Wheel. The London Eye is situated on the ____ of the river Thames. It is the tallest observation wheel with ____ panoramic views on a clear day. The wheel is 135 m high. The architects are David Marks and Julia Bar field. It has 32 cabins for 25 people each. It takes about ____ to climb into the sky. Up, up and away. The London Eye is very popular with tourists because there is a wonderful view from it. The London Eye was opened ____.
The London Eye will be the Olympic emblem of the Olympic Games in 2012. It is a symbol of London today.

Станція 4. Tower of Bridge and Tower of London

Translations of sentences from Ukrainian into English:

Завдання четвертої станції передбачає роботу на переклад з української мови на англійську. На станції кожна з команд отримує аркуш з реченнями для перекладу та приступає до виконання завдання. Більшу кількість балів набере та команда, яка перекладе найбільш чітко та з меншою кількістю помилок. Час виконання роботи також враховується при оцінюванні.

1. Лондонський Тауер – фортеця, що стоїть на північному березі Темзи, історичний центр Лондона, одне з найстаріших споруд Англії і один з головних символів Великобританії, який займає особливе місце в історії англійської нації
2. У даний час основні будівлі Тауера – музей і збройова палата, де зберігаються скарби британської корони; офіційно продовжує вважатися однією з королівських резиденцій. У Тауері є також ряд приватних квартир, в яких проживає в основному обслуговуючий персонал і високі гості.

Станція 5. *Trafalgar square*

Read the text and choose:

Завдання останньої, 5 станції передбачає конкретні відповіді *True* або *Falls*. Прочитавши текст, діти в командах дають чіткі відповіді на поставленні запитання. Правильність кожної відповіді перевіряє вчитель.

Trafalgar Square is in the centre of London. In the middle of the square there is a tall white column. It is called Nelson's column — a monument to Admiral Nelson. There are four bronze lions around it.

There are beautiful fountains in the square. There is the famous National Gallery not far from Trafalgar Square. It is one of the best picture galleries in the world. Every day a lot of tourists visit this beautiful building.

- 1. In the middle of the square there is a tall white column (T / F);*
- 2. It is a picture of Admiral Nelson (T / F);*
- 3. It is one of the best picture galleries in the world (T / F).*

Закінчивши всі завдання та перевібивши правильність виконання учні з кожної команди отримують різну кількість «золотих фунтів » та « чорних міток ». Виграє та команда, яка найкраще виконала завдання та отримала більше «золотих фунтів». Команда переможця нагороджується почесною грамотою та солодощами.

Таким чином, під час виконання вправ або проходження квесту учні покращують мовленевий рівень з англійською мови та вчаться працювати в команді. Метод роботи у співпраці є досить ефективним для роботи у 9 класах, адже розрахований не лише для роботи на уроці, а й для проведення цікавих позашкільних заходів. Як результат , діти налагоджують контакт один з один, разом засвоюють новий матеріал та вчаться розмовляти англійською мовою.

ВИСНОВКИ

Виходячи з усього згаданого вище, слід зазначити що робота у співпраці на уроках англійської мови є надзвичайно ефективною. Даний метод передбачає використання інтерактивних технологій для різних форм організації навчання. Робота у співпраці має великий потенціал для формування комунікативних навчальних дій у дітей середньої школи з різним потенціалом, та стимулює бажання використовувати іноземну мову за особистою ініціативою та потребою.

У ході роботи було досліджено різні наукові матеріали, на основі цих матеріалів було зроблено висновки, що навчання в співпраці може бути ефективним, за умови врахування таких моментів як: вікові особливості учнів, зацікавленість учнями предмету вивчення, дотримуючись вимог до стандартів освіти нового покоління та при відповідній підготовки вчителя. Навчання іноземній мові має створюватись із застосуванням різноманітних форм групової роботи, які дозволяють залучати учнів в різні види комунікативної діяльності.

Метод роботи у співпраці забезпечує особистісно-орієнтоване виховання і навчання, формування комунікативної компетенції із загальними завданнями. Використання методу на уроках англійської мови дозволяє вдосконалити навчальний процес, підвищити мотиваційний рівень учнів, сприяти розвитку їх творчих здібностей та ефективно вирішувати завдання особистісно-орієнтованого підходу. Головна мета методу – розвиток інтелектуальних здібностей учнів з метою формування їх здатності до самореалізації, самостійного мислення, аналізу інформації. Метод роботи у співпраці є найбільш ефективним для вивчення іноземної мови, адже учень не лише оброблює власну інформацію та отримує знання з підручника або від вчителя, а й під час спілкування з іншими учнями(учасниками групи).

Апробація особисто розробленого комплексу завдань та вправ на практиці підтвердила ефективність методу роботи у співпраці на уроках англійської мови. Комплексне застосування методу сприяє покращенню засвоєння матеріалу учнями закладів середньої освіти.

Отже, можна зробити висновок, що мета дослідження була досягнута та всі гіпотези підтверджені. Для подальшої перспективи дослідження можуть бути використані при створенні учбово-методичного матеріалу, спрямованого на формування навчально-комунікативних дій під час роботи у співпраці на уроках англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амонашвілі Ш. « Навчання.Оцінка » 1985. с. 126
2. Афанасьева О., Михеева И. «Английский язык 9 класс». 3-е изд. М.:Просвещение, 2016. с.352
3. Баранова К., Дули Д., Копылова В. Английский язык 5 – 10 класс: « Підручник для загальноосвітніх шкіл з поглибленим вивченням англійської ,М.: Просвещение », 2014. с. 184
4. Бім І. «Методика навчання іноземної мови як наука і проблема школьного підручника » 1977. с. 288
5. Бьюзен Т., « Супермышление »; пер. с англ. Самсонова Е. 2-е.изд. Мн. : ООО « Попурри », 2003.с. 304
6. Волконская С., .Погребнякова Е. « Мозговой штурм и его разновидности как эффективная технология на уроках иностранного языка .Молодой ученый ». 2015. №3. с. 745 – 746
7. Дьяченко В. Коллективный способ обучения. Дидактика в диалогах. М. Народное образование. 2004
8. Дьяченко В. « Сотрудничество в обучении » Просвещение. 1991
9. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб.пособие. Ростов Н.Д. 1997. с. 480
10. Иванова И. « Учебное сотрудничество как средство формирования у учащихся оценки результата деятельности. ». 2011. с. 324
11. Иванов С. « Типы и структура уроков ». М. 1952.
12. Канн–Калік В., Нікадоров Н. « Педагогічна творчість » ст. Педагогіка, 1993. с. 354
13. Карп'юк О. « Європейське Мовне Портфоліо »: метод. вид Тернопіль: Лібра Терра, 2008. с. 112
14. Китайгородская Г. « Методика интенсивного обучения иностранным языкам »: учеб. пособие. 2-е изд. Высш. шк., 1986. с.103

15. Кухарчук А., Лях В., Макарова С.,. « Тести для изучения английского языка » 2008. с.288
16. Леонтьев А. « Діяльний розум » ст. Діяльність, Знак, Особистість. 2000 с. 240
17. Полат Е. « Метод проекта на уроках иностранного ». 2000. с. 267
18. Редько В. « Особливості реалізації змісту рівневого навчання іноземних мов у старшій профільній школі в Україні » :зб.наук.праць. К.:Пед.думка, 2012. с. 649-662
19. Хуторской А. Современная дидактика : учебник для вузов 2001. с.144 – 149
20. Common European Framework of Reference for Languages: Learning,Teaching, Assessment Council of Europe. UK : Cambridge University Press, 2001. 260 p
21. Comfort J. Effective presentations : teacher's book J. Comfort with York Associates. Oxford : Oxford University Press, 2010. 48 p.
22. David W.Johnson « Cooperative and Competition: Theory and Research » .1989. с. 124